

Florin GRECU

**Arhitectura politică a primului
partid unic din istoria României:**

FRONTUL RENAAȘTERII NAȚIONALE

Prefață de Ioan Stanomir
Postfață de Sabin Drăgulin

Nota asupra ediției	11
Prefață	13

I. CONTEXT ISTORIC ȘI ELEMENTE TEORETICE

I.1. Etapele premergătoare apariției partidului unic.....	15
I.1.1 Lovitura de stat	16
I.1.2. Starea de asediu.....	20
I.1.3. Desființarea partidelor politice	36
I.1.4. Plebiscitarea și promulgarea constituției.....	38
I.1.5. Principiile constituționale de la 1938.....	45
I.2. Lucrările și teoriile contemporane despre regimul autoritar și partidul unic	53
I.2.1. Despre conceptul Frontului Renașterii Naționale	74
I.2.2. Principii de ordin ideologic.....	80
I.2.3. Autoritarism <i>versus</i> totalitarism, în debaterile parlamentare.....	82

II. FENOMENUL POLITIC ȘI IDEOLOGIC SUB MONARHIA AUTORITARĂ

II.1. Ideologia noului regim și a partidului unic	91
II.2. (Re)Nașterea partidului unic	95
II.3. Despre cauzele șomajului intelectual interbelic	101
II.4. Elementele ideologice teoretizate de reprezentanții FRN	105
II.5. Poziția lui Iuliu Maniu la adresa noului regim și partidului unic.....	117
II.6. Studiu de caz: demontarea principiului ideologic FRN-ist de „selecție a elitelor”	141
II.7. Studiu de caz: PSDR și regimul monarhiei autoritare	146

III. STATUL DEASUPRA PARTIDULUI UNIC

III.1. Ministerul Frontului Renașterii Naționale <i>versus</i> partidul-stat	157
---	------------

III.1.1.	Schema instituțională a partidului-stat	168
III.1.2.	ARHITECTURA MINISTERULUI FRN	170
III.1.3.	Recrutarea cadrelor pentru partidul unic	182
III.1.4.	Conținutul fișei de cadre	185
III.1.5.	Adeziunile în cadrul partidelor unice	186
III.1.6.	Funcționarea efectivă a partidului-stat	190
III.1.7.	Controlul politic al membrilor partidului unic	191
III.1.8.	Selecția din teren a membrilor FRN	192
III.1.9.	Directivele ministerului către organizațiile locale de partid	193
III.1.10.	Activitatea secretarilor partidului unic	194
III.1.11.	Cine deținea puterea reală în partidul-stat?	201
III.1.12.	Rolul bisericii în activitatea propagandistică coordonată de partidul unic	206
III.2.	Brațul armat al partidului unic: Garda Națională	207
III.2.1.	Relația dintre elite și mase; dintre regimurile autoritare și mobilizarea politică	210
III.2.2.	Studiu de caz: arhitectura instituției Gărzii Naționale	212
III.2.3.	Organizarea serviciului informații, la plasă și comună	214
III.2.4.	Activitatea (anti) propagandistică a Gărzii Naționale	215
III.2.5.	Garda Națională: instituție politică inefficientă	218
III.2.6.	Incompatibilități de selecție: FRN și Garda Națională	219
III.2.7.	Dificultățile organizării Gărzii Naționale	219
III.3.	Organele de conducere ale FRN: Directoratul și Consiliul Superior Național	221
III.4.	Organele de execuție ale Frontului Renașterii Naționale: secretariatele	234
III.5.	Instrumentul politico-ideologic al Partidului Unic: Cercurile de Studii	238
IV. LEGISLATIVUL PARTIDULUI UNIC		
IV.1.	Parlamentul regal	245
IV.1.1.	Restricțiile electorale în 1939	250
IV.1.2.	Metode și practici electorale	252

IV.1.3. Monopolul statului asupra candidaturilor.....	255
IV.2. Studiu de caz: parlamentarii partidului unic.....	264
IV.3. Studiu de caz: arhitectura politică și parlamentară a partidului unic în ținuturile Bucegi și Dunărea de Jos...	271
IV.3.1. Reprezentanții guvernului în cele două ținuturi Bucegi și Dunărea de Jos: rezidenții regali.....	276
IV.3.2. Compoziția teritorială a celor două ținuturi	277
IV.3.3. Arhitectura internă a conducerii celor două ținuturi: secretarii de ținut.....	281
IV.3.4. Rolul FRN în raport cu noul parlament.....	290
IV.3.5. Rezultatele alegerilor din cele două ținuturi	291
IV.4. Studiu de caz: analiza mecanismelor electorale utilizate de noul regim și partidul unic în organizarea alegerilor la nivel local.....	307
IV.4.1. „Campania electorală” din mai 1939	307
IV.4.2. Votul uninominal.....	313
IV.4.3. Mecanismul (propagandistic) prin care erau chemați oamenii la vot.....	314
IV.4.4. Mecanismul deciziei: centru-periferie.....	316
IV.4.5. Desfășurarea efectivă a „campaniei electorale”	319
IV.4.6. Măsurile din timpul campaniei electorale.....	323
IV.4.7. Cum și cui se transmitea rezultatul votului?	324
IV.4.8. Supremația prefecților, jandarmeriei și poliției.....	330
IV.4.9. Interdicțiile în ziua votului	331
IV.4.10. Vechea mentalitate a noului regim.....	332
IV.4.11. Comportamentul politic al candidaților FRN în ținuturi	334

V. ADMINISTRAȚIA MONARHIEI AUTORITARE

V.1. Aparatul coercitiv al noului regim	337
V.1.1. Misiunea reformei administrative.....	341
V.1.2. Organizarea ținutului	342
V.1.3. Instituția rezidentului regal.....	346
V.1.4. Consiliul ținutului	350

V.2. Studiu de caz: descentralizarea.

Critica reformei administrative.....	351
--------------------------------------	-----

VI. VECHILE CONSILII ALE „NOULUI REGIM”

VI.1. Consiliul de Coroană	363
VI.2. Consiliul Legislativ.....	373
VI.3. Consiliul Superior Economic.....	377

VII. INSTITUȚIA BRESLEI

VII.1. Organizarea corporatistă a statului român	385
VII.1.1. Corporația: instrument al statului	396
VII.2. Arhitectura breslei	402
VII.3. Principiile legii breslelor	408
VII.4. Documente de arhivă referitoare la activitatea breslelor	415

VIII. INSTITUȚIA STRĂJII ȚĂRII

VIII.1. Relațiile dintre Frontul Renașterii Naționale și Straja Țării	421
VIII.2. Activitățile Străjii Țării sub monarhia autoritară	435

IX. SFÂRȘITUL „NOULUI REGIM” ȘI AL PARTIDULUI UNIC

IX.1. Transformarea Frontului Renașterii Naționale în Partidul Națiunii	455
CONCLUZII	499

Bibliografie:	521
----------------------------	-----

Anexe	535
--------------------	-----

Postfață	539
-----------------------	-----

CAPITOLUL I.

**CONTEXT ISTORIC ȘI
ELEMENTE TEORETICE****I.1. ETAPELE PREMERGĂTOARE
APARIȚIEI PARTIDULUI UNIC**

Regimul instaurat pe 11 februarie 1938 era schițat încă din 31 ianuarie, când arhitectul viitorului regim, Ministrul de Interne Armand Călinescu, în colaborare cu Regele Carol al II-lea, era hotărât să pună capăt dezordinii și instabilității instaurate în țară. După o discuție cu Regele Carol al II-lea, Armand Călinescu pregătea lovitura de stat ca urmare a „declinului partidelor politice, anarhiei electoratului, pentru că țara era bolnavă, iar regele avea doar rolul de arbitru. [...] Soluția propusă a fost: „Schimbarea Constituției. [...] Dacă se păstrează drepturile individuale și regimul parlamentar, nu va protesta nimeni. [...] Aceasta este esența Constituției. [...] Modificările avute în vedere: Guvern restrâns cu competență generală și control... Parlament restrâns 250 de membri. Scrutin uninominal. Metoda: Punerea în vacanță a partidelor. E o atmosferă propice pentru a înlesni viitoare alegeri pe baze noi. [...] Prin dispersarea forțelor publice, singurul element care răsare și se impune este Coroana. [...] Croirea unei noi Constituții. Bine schițată în taină. Pusă la punct. [...] Apoi, un guvern sub o personalitate de prestigiu. [...] Plebiscitarea Constituției și alegeri pe baze noi, repede. [...] S-ar crea o nouă atmosferă, de reală înnoire, pe care ar face-o

regele în momentul când partidele ajunseseră incapabile și forțele revoluționare primejdioase”¹.

Etapela noului regim, schițate de Ministrul de Interne, vor fi implementate, pas cu pas, prin intermediul decretelor promulgate de Regele Carol al II-lea. Drumul spre partidul unic va fi creionat, prin intermediul guvernului Miron Cristea, care va elabora cadrul legislativ, în vederea instaurării regimului autoritar, unul de mână forte, avându-l în frunte, ca prim conducător, pe monarh. Rolul monarhiei constituționale va fi luat de cel al monarhiei active, înființându-se ceea ce profesorii de drept public, constituționaliști, au considerat ca fiind monarhia activă, instaurată la 11 februarie 1938.

I.1.1. LOVITURA DE STAT

Criza de guvern s-a declanșat în noaptea de 7/8 februarie 1938, când la sugestia suveranului, Armand Călinescu și Ion Gigurtu și-au dat demisia din guvernul Goga, sub motiv că nu mai puteau să colaboreze cu gruparea lui A.C. Cuza. La 9 februarie 1938, Carol al II-lea a perfectat cu Armand Călinescu, Gheorghe Brătianu și Ernest Urdăreanu ultimele măsuri vizând destituirea guvernului Octavian Goga și primele acțiuni ale noului regim. Armand Călinescu nota în însemnările zilnice că soluția spre un nou regim de mână forte era reprezentată de un „guvern compus dintr-un comitet de patronaj (foști prim-miniștri), cu patriarhul președinte, apoi eu titular la Interne, Micescu, generalul Antonescu, Victor Iamandi, Cancicov, Savu, Cămărășescu, V. Nițescu, Andrei Rădulescu, generalul Florescu. Administrația luată de colonei în județ, Proclamația Rex, apoi stare de asediu, dizolvarea partidelor”². Petre Andrei, în *Jurnalul Politic*, notează că „sufletește s-a îndepărtat de Partidul Național Țărănesc, iar Armand Călinescu

¹ Armand Călinescu, *Însemnări politice*, Editura Humanitas, București, 1990, pp. 372-373.

² *Ibidem*, p. 377.

a uzat de amenințări la adresa lui și a familiei sale și astfel a intrat în guvern contrar voinței și convingerii sale – de frică. De vreo săptămână fusese omorât Corneliu Zelea Codreanu și se înăsprise regimul, ceea ce nu se potrivea cu firea sa, dar nu mai puteam refuza, după ce după vreo trei ani înainte nu acceptasem propunerea de a intra în guvern. Surâzând mi s-a pomenit că aş putea fi trimis în lagăr”³.

În noaptea de 10/11 februarie 1938, regele a semnat decretul de numire a unui nou guvern, prezidat de Patriarhul Miron Cristea, format „dintre transfugii din marile partide”⁴. Lovitura de stat, prin numirea patriarhului României în funcția de prim-ministru, președinte al Consiliului de Miniștri, de la 10 februarie 1938, marca sfârșitul regimului democratic din România și inaugura noul regim, unul de natură autoritară.

Dar cum s-a ajuns la instaurarea unui regim autoritar în locul celui *democratic*, așa cum exista el dinainte de 10 februarie 1938? Acest răspuns îl putem afla din cuvântarea lui Armand Călinescu din Camera Deputaților, după alegerea noului Parlament al Frontului Renașterii Naționale. Astfel, „totala neputință a partidelor s-a învederat în alegerile din decembrie 1937, când nu s-a putut constitui o majoritate de guvernământ. Coalițiile cele mai bizare au făcut să dispară orice putință de orientare ideologică. Baza însăși de partid s-a văzut minată prin calcule mărunte ale conducătorilor. Procesul de disoluțiune era prea înaintat, iar în sânul partidelor nu mai exista nicio putință de redresare pe linia marilor interese de stat. Ele rămâneau la măruntele preocupări de club. Astfel demagogia se dezlănțuia cu frenezie. Toate satele erau invadate; cele mai suspecte elemente, la adăpostul libertății individuale, se duceau să ațâțe spiritele. O armată întreagă nu ar

³ Petre Andrei, Petru. P. Andrei, *Memorii și istorii*, volum îngrijit de Sorin Bocancea, Editura Institutului European, Iași, 2022, pp. 153-154.

⁴ Eleodor, Focșăneanu, *Istoria constituțională a României 1859-1991*, Editura Humanitas, București, Ediția a II-a revizuită, 1998, p. 74.

fi putut să meargă pe urmele propagandiștilor, pentru a asigura ordinea”⁵.

În cadrul dezbaterilor parlamentare de la Senat, Nicolae Iorga amintește despre scrisoarea pe care i-a adresat-o președintelui Consiliului de Miniștri, Armand Călinescu, devenit prim-ministru după moartea patriarhului Miron Cristea, în care „admiră curajul cu care acesta și-a pus viața în pericol și toată situația sa, când a dat lovitură de stat, pe care el nu ar fi fost în măsură să o dea”⁶. Intervenția istoricului Nicolae Iorga sugerează faptul că artizanul loviturii de stat nu a fost doar regele și camarila care-și doreau un asemenea regim, ci chiar actorii politici ai alegerilor din 1937, care au creat un precedent greu de imaginat pentru orice partid aflat la guvernare, anume pierderea alegerilor pe care le-au organizat. Pe de altă parte, în cadrul acelorași dezbateri parlamentare, Nicolae Iorga nu împărtășea ideea că toți, „parlamentarii, jucau un rol într-o piesă aranjată”, ci că actul prin care s-a instaurat noul regim a fost unul „spontan”, iar guvernul îndeplinea un act revoluționar, act de care istoricul era mândru de a fi participat și el, „la o lovitură de stat”, „care ne-a adus aici și care ne putea aduce acolo unde sunt destui care ne-o doresc și acum”⁷.

Discursurile laudative la adresa noului regim nu sunt susținute doar de politicienii români ai vremii. Acestea regăsindu-se și în presa străină. *Le Soir*, jurnal de orientare liberală care apare la Bruxelles, citând presa engleză, reflectă de o manieră pozitivă actele noului guvern și situația politică din România, în care se amintea că „regele a

⁵ Armand Călinescu, „Cuvântare cu privire la rezultatele noului regim și la convocarea noului parlament”, „Dezbaterile parlamentare”, Adunarea Deputaților, ședința din 28 iulie 1939, în *Monitorul Oficial*, nr. 7, din 10 iulie 1939, partea a III-a, Imprimeria Centrală, București, 1939, p. 7.

⁶ Nicolae Iorga, „Dezbaterile parlamentare”, Senatul, ședința de miercuri, 28 iunie 1939, în *Monitorul Oficial*, nr. 9, partea a III-a, Imprimeria Centrală, București, 1939, p. 9.

⁷ *Idem*, „Dezbaterile parlamentare”, Senatul, ședința de vineri 9 iunie 1939, în *Monitorul Oficial*, nr. 2, partea a III-a, Imprimeria Centrală, București, 1939, p. 2.

fost obligat să opereze o schimbare de regim, iar noi nu putem decât să sprijinim reușita întreprinderii sale, cu speranța că va găsi cât mai degrabă posibilitatea de a instaura regimul parlamentar”⁸. Articolul releva faptul că noul regim autoritar din România nu era dorit doar de clasa politică, ci era susținut și de puterile aliate care aveau nevoie de o cât mai mare stabilitate în Regat. Legăturile guvernelor de la Londra și Paris cu dictatura regală erau dintre cele mai bune din chiar momentul instaurării noului regim⁹. Investițiile lor puteau fi susținute prin existența unui regim favorabil, conform alianțelor încheiate cu România. Argumentele pozitive la adresa regimului carlist sunt reflectate de articolele de susținere prin care se manifesta încrederea aliaților față de regimul lui Carol al II-lea, deoarece britanicii considerau spațiul românesc ca fiind important în vederea protejării investițiilor englezești în Regat, dar și datorită interesului manifestat față de principala armă strategică a României, petrolul, care va deveni subiect și obiect al disputelor dintre cele două blocuri antagoniste beligerante. Presa din hexagon și cea britanică au salutat călduros lovitura de stat din februarie 1938, socotind că „regimul personal al regelui Carol al II-lea drept o garanție că amestecul Germaniei aici nu va găsi în viitor o mai puternică și consecventă opoziție”¹⁰.

La un an după promulgarea Constituției, act care a legalizat regimul, oferindu-i legitimitate politico-juridică, *Le Soir* amintea motivul care a determinat suspendarea Constituției din 1923 și promulgarea celei din 1938, și anume: „confuzia puterilor în stat, apariția grupurilor colective, tulburarea acțiunilor guvernamentale, care au paralizat efortul și progresul național. Astfel, în locul dreptului absolut al partidelor care au întreținut pericolul și violențele, opinia publică reclama aplicarea principiului independenței colective care

⁸ „L'État de siege” dans *Le Soir*, N° 68, Mardi, 3 Mars, 1938, p. 3.

⁹ Lucrețiu Pătrășcanu, *Sub trei dictaturi*, Editura Enciclopedică, București, 1970, p. 154.

¹⁰ *Ibidem*, p. 154.

exprima solidaritatea interioară și permitea categoriilor creatoare ale națiunii să dezvolte efortul lor pentru contribuția națională”¹¹.

I.1.2. STAREA DE ASEDIU

După realizarea loviturii de stat și schimbarea de guvern operată, următorul pas, conform însemnărilor politice ale lui Armand Călinescu, a fost reprezentat de instaurarea stării de asediu. Primele măsuri ale guvernului Miron Cristea au vizat restabilirea ordinii și instituționalizarea noului regim. Astfel, prin *Decretul Regal, Nr. 856 din 11 februarie 1938 a fost înființată starea de asediu în toată țara*, decretul fiind structurat în opt articole. Rolul acestui decret era de a instaura controlul absolut asupra întregii societății și organizațiilor politice, cu precădere fiind îndreptat împotriva Gărzii lui Codreanu.

Scopul decretului-lege al stării de asediu era de a exercita controlul efectiv asupra administrației, prin intermediul Ministerului de Interne, condus de Armand Călinescu. Militarizarea regimului este reprezentată de articolul 2 din acest decret: „toate puterile atribuite de legi și regulamente, în tot ce este referitor la menținerea ordinii publice și siguranța Statului, trec în totul în mâinile autorităților militare. Atribuțiunile de poliție și de siguranță generală a Statului se vor exercita sub ordinele Ministerului de Interne”¹².

Ultimul alineat reprezintă esența decretului de instaurare a stării de asediu, care cuprinde mai multe alineate ce defineau natura autoritară a noului regim gestionat de Patriarhul Miron Cristea. Prin urmare, art. 4 preciza care erau măsurile punitive:

- a) „autoritățile militare au dreptul de a face percheziții „oriunde și oricând cere trebuința”;

¹¹ „Les résultats sur la nouvelle constitution” dans *Le Soir*, N°59, Mardi, 28 Février 1939, p. 4.

¹² Decretul-regal, nr. 856, „Instaurarea stării de asediu”, în *Monitorul Oficial*, Nr. 34, din 11 februarie 1938, pp. 1-2.

- b) „a ordona depunerea armelor și munițiilor și de a proceda la căutarea lor”;
- c) „a cenzura presa și orice publicațiune, a împiedica apariția oricărui ziar sau publicațiune sau apariția unor anumite știri sau articole”;
- d) „a opri sau dizolva orice adunări, oricare ar fi numărul participanților și în orice loc s-ar întruni”. S-a procedat la numirea unor noi prefecți, din rândul militarilor activi, cu gradul de colonel și a ofițerilor superiori și a fost revocată convocarea corpului electoral”¹³.

Starea de asediu a durat până la sfârșitul dictaturii carliste, ea fiind înscrisă în art. 96, alineatul ultim al Constituției din 1938, care preciza că: în caz de pericol de Stat, se poate institui starea de asediu generală sau parțială. Sub imperativul pericolului ordinii în stat a fost introdusă pedeapsa cu moartea, după abolirea acesteia prin Constituția de la 1866. Pedeapsa cu moartea, în conformitate cu articolul 15 din Constituția de la 27 februarie 1938, era de competența tribunalelor excepționale, militare, și putea fi aplicată în cazurile de atentate contra suveranului, membrilor familiei regale, șefilor statelor străine și demnitarilor statului din imobile în legătură cu exercițiul funcțiilor, precum și în cazul de tâlhărie cu omor și asasinat politic. Prevederea constituțională era îndreptată, cu precădere, împotriva legionarilor, care practicau asasinatul ca formă a luptei politice. Sub pretextul formării unei justiții profesioniste, instituția juriului a fost desființată și înlocuită cu tribunalele excepționale. Măsura era vădit îndreptată împotriva sentințelor pe care Juriul le-a dat în cazurile de asasinat politic a membrilor Mișcării Legionare care, de cele mai multe ori, erau fost achitați. Intenția noului regim de a recurge la lichidarea biologică a legionarilor decurge din faptul că doar prin tribunalele militare se puteau pune în practică sentințe cu iz politic. Curțile cu juri își au originea în legea pentru unificarea

¹³ *Ibidem*, p. 2.

organizării judecătorești din 25 ianuarie 1924. Curțile cu juri judecau doar procese penale. Juriul, în perioada interbelică, nu condamna intenția asasinatului, ci doar fapta nu condamna pe inițiator, ci doar pe făptaș. Juriul nu era supus presiunilor politice și nu putea fi corupt sau intimidat. Judecătorii tribunalelor militare, având la îndemână decretul legislativ al stării de asediu, puteau trimite pe orice posibil asasin în fața plutonului de execuție. Reintroducerea pedepsei cu moartea a reprezentat o reîntoarcere în plin Ev Mediu, faptul reprezentând o involuție din punct de vedere politic și instituțional, o reîntoarcere la patriarhat, fiind totuși legitimată prin decretul care a instaurat starea de asediu.

Starea de asediu nu reprezintă o noutate întrucât ea a mai fost întâlnită pe teritoriul României înainte de 1938, când a fost oficial instituționalizată. Apariția mișcării de extremă stânga – odată cu revoluția rusă și influențele și tulburările de la Tatar-Bunar – dar și ca răspuns la pericolul extremei drepte a contribuit la introducerea unui articol în Constituția de la 1923, care a făcut posibilă recurgerea la instrumentul legislativ, antidemocratic, numit starea de asediu. Instituția juriului, „așa cum reiese din articolul 26 al Constituției din 1923, este inexplicabil legată de delictele de presă, fiind expresia unei realități anterioare noului act constituțional”¹⁴.

Legea Mârzescu, după numele Ministrului Justiției de la acea vreme, numită și Legea pentru reprimarea unor acțiuni contra liniștii publice, din decembrie 1924, a fost decretată după agitațiile comuniste din Basarabia, când armata română a intervenit în forță pentru a calma „spiritele”. Comuniștii agita spiritele, în vederea dezmembrării statului român, cu scopul proclamării Republicii Sovietice Moldovenești. Armata a intervenit și a pus capăt evenimentelor, arestând grupul kominternist și intentându-le

¹⁴ Ioan Stanomir, „Geneza unui regim autoritar: Constituția din 1938”, *Studia Politica. Revista Română de Știință Politică*, vol. I, no. 2, Universitatea din București, Editura Meridiane, București, 2001, p. 372.

membrilor acestuia proces. Prin Legea Mârzescu a fost dizolvat Partidul Comunist din România.

Ascensiunea Mișcării Legionare, prin influența ei în rândurile populației și amenințarea structurilor de stat, a determinat decretarea stării de asediu. Aceasta a fost folosită de guvern ca armă pentru reprimarea mișcărilor violente, dar și a adversarilor politici, devenind instrument de guvernare. Toate guvernele interbelice au recurs la starea de asediu și cenzură¹⁵. Starea de asediu a reprezentat și instrumentul de menținere a puterii dictatoriale, fie a partidului aflat la guvernare, în special al PNL, fie al regelui.

Starea de asediu a fost decretată, în urma tulburărilor mișcărilor muncitorești și comuniste, în timpul guvernării lui Vaida Voevod din 1933, când grevele petroliștilor și ceferiștilor au dus la o dramatică limitare a libertăților personale. În acest fel, starea de asediu anunța dictatura politică regalistă care se va instaura. Nu doar mișcările muncitorești au declanșat starea de asediu, ci și asasinatele politice. Asasinarea primului ministru I.G. Duca, pe peronul gării din Sinaia, în decembrie 1933, de către „nicadori”, a declanșat pericolul primejdiei legionare care amenința liniștea publică.

Starea de asediu este un instrument al dictaturii și pune în pericol ordinea parlamentară și cea constituțională prin transferarea atributelor de la Ministerul de Interne în seama armatei. Transferarea acestor atribute în seama armatei s-a realizat cu sprijinul pe care Regele Carol al II-lea l-a oferit guvernului Tătăărăscu, în 1934. Starea de asediu conferea poliției și jandarmeriei dreptul de a comite abuzuri asupra populației, acorda dreptul de a desființa syndicatele, îngrădea sau intimida activitățile opoziției sau grupărilor politice care nu aprobau politica guvernului sau regelui, reprezentând o revocare a principiilor democrației parlamentare¹⁶.

¹⁵ Hans-Christian Maner, *Parlamentarismul în România (1930-1940)*, Editura Enciclopedică, București, 2004, p. 343.

¹⁶ *Ibidem*, p. 349.

Legalizarea stării de asediu s-a realizat prin avizul Consiliului Legislativ. Apariția tribunalelor militare este tot o consecință a stării de asediu, cetățenii fiind judecați de către corpurile militare pentru infracțiuni care erau de competența tribunalelor ordinare, civile. Prin starea de asediu se dorea crearea cadrului legal necesar unei mai eficiente intervenții a autorităților militare pentru restabilirea ordinii. Guvernul apela la metoda decretelor regale pentru transferul de atribuții către organele militare. Astfel, starea de asediu creează mai mult premisele unei dictaturi prin întărirea puterii executive în detrimentul celei legislative, în acest fel instituția Parlamentului fiind marginalizată. Conform modalității de funcționare a democrației românești interbelice, guvernul era cel care își asuma sarcina activității legislative, ci nu Parlamentul. Prin această metodă s-a încercat limitarea activității opoziției. Caracterul tranzitoriu al stării de asediu dura atâta timp cât partidul respectiv, în cazul României PNL, se afla la putere. PNL și-a câștigat denumirea de „guvern al stării de asediu”, întărind potențialul de putere autoritară a guvernului.

Portul, în sens de vestimentație, al uniformelor și cel al insigneilor era interzis prin decretul stării de asediu, iar politicienii puteau fi interogați de către tribunalele militare din acest și sub acest motiv. Dacă parlamentarii erau vizați de efectele stării de asediu, prin acest lucru se datora faptului că ei erau actorii politici care votau prelungirea stării de asediu, în vederea menținerii ordinii și siguranței statale. Starea de asediu nu era ridicată nici măcar pe perioada alegerilor, fapt care permitea „bătăușilor de profesie” sau „agenților electorali” să aplice „politica bătei” adversarilor politici, adică opoziției. Prin aceste metode, partidul de guvernământ își păstra în continuare puterea. Din rândurile cui și pe ce criterii se alegeau acești trubaduri moderni, așa-ziși agenți electorali? Răspunsul îl putem afla din analiza lui Sorin Radu despre percepția care o avea un ziarist interbelic asupra propagandiștilor electorali. Aceștia erau „recrutați din diferite categorii sociale, de obicei dintre funcționarii